

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ СІМ'ЯМ

Соціальний захист населення має велике значення для розвитку українського суспільства, адже турбота про малозабезпечених громадян необхідна для подолання бідності у державі.

В юридичній науці існують різні підходи до розуміння поняття соціальна допомога. Окремі проблеми щодо надання соціальної допомоги розглядались вченими з права соціального забезпечення. Водночас, залишається потреба дослідження питань щодо надання соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

В Україні грошову допомогу від держави виплачують малозабезпеченим сім'ям, саодиноким матер'ям. Правове регулювання даного виду допомоги відбувається відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 року № 250 «Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям» та іншими нормативно-правовими актами. Також розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року №86 був затверджений план заходів на 2019 рік з реалізації Стратегії подолання бідності в Україні. Відповідно до Стратегії подолання бідності визначені основні завдання Уряду, а саме: налагодження соціального супроводу сімей з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах, здійснення нагляду та контролю за умовами життя, моральним, психічним і фізичним станом дітей зі таких сімей; забезпечення комплексного розв'язання проблем найбільш вразливих верств населення у результаті розширення сфери застосування принципу «єдиного вікна» під час надання соціальної підтримки, що передбачає поєднання надання матеріальної допомоги малозабезпеченим сім'ям зі здійсненням заходів щодо соціальної інтеграції та підвищення конкурентоспроможності на ринку праці; запровадження в системі соціальної допомоги механізмів, які стимулюють малозабезпечені сім'ї до самозабезпечення для виведення їх зі стану нужденності. Реалізація цих завдань сприятиме забезпеченню поетапного зниження масштабу бідності, запровадженню нових механізмів її запобіганню, подоланню соціального відчуження, поліпшенню рівня життя та підвищенню рівня доступу населення до соціальних послуг.

Зрозуміло, що грошова допомога виступає одним з видів соціальної допомоги. Надати характеристику соціальної допомоги неможливо без визначення поняття «малозабезпечена сім'я». У статті першій Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» визначається поняття «малозабезпечена сім'я», а саме це сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Порядок оформлення соціальної допомоги також передбачається нормами національного законодавства, що визначає вимоги для отримання цієї допомоги. Звісно, порядок вимагає від суб'єктів право забезпечувальних відносин дотримуватися умов призначення і виплат соціальної допомоги. Правовий механізм надання соціальної допомоги діє за допомогою функціонування компетентних органів влади у цій сфері.

Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям чітко визначає процедуру для отримання соціальної допомоги. Громадянин, який претендує на цю допомогу повинен подати заяву до органу соціального захисту населення за реєстрованим місцем проживання або місцем фактичного проживання. Окрім заяви необхідно додати документ, що посвідчує особу уповноваженого представника сім'ї, декларацію про доходи та майно (заповнюється на підставі довідок про доходи кожного члена сім'ї), довідку про наявність та розмір земельної частки (паю). Допомога призначається з місяця звернення, якщо протягом місяця були подані всі необхідні документи.

Законодавством встановлено, що соціальна допомога може призначатися зі зменшенням її розміру при кожному наступному зверненні за її призначенням відповідно на 20, 20 і 10 відсотків. На наш погляд, це стимулює осіб з малозабезпеченої сім'ї до працевлаштування. Також необхідно зазначити, що малозабезпечені сім'ї, які мають трьох і більше дітей більш соціально захищені за національним законодавством, ніж сім'ї з одним або двома дітьми. На нашу думку, саме такі сім'ї залишаються без державної допомоги та розв'язують свої проблеми матеріального характеру самотійно.

Отже, держава надає змогу певній категорії громадян здійснити своє право, а саме, отримати допомогу від держави як малозабезпечена сім'я за нормами національного законодавства та право у разі змін у складі своєї сім'ї претендувати на збільшення розміру допомоги, який повинен переглядатись за заявою уповноваженого представника сім'ї.